

Sürdürülebilirlik Bülteni

Ocak 2024

JCR Avrasya Derecelendirme

Ekonomik ve Analitik
Araştırmalar

COP28 Sona Erdi

Birleşik Arap Emirlikleri'nin ev sahipliğinde 30 Kasım 2023'te başlayan 28. Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi Taraflar Konferansı (COP28) 13 Aralık 2023 tarihinde sona erdi. 4 ana tema çerçevesinde yüzlerce konuşmanın düzenlendiği konferansta birçok anlaşmaya varılırken bazı konular bir sonraki toplantıya ertelendi.

United Nations Framework Convention on Climate Change

Konferans boyunca anlaşmaya varılan önemli konular şöyle:

- **Kayıp Zarar Fonu,**
- **Küresel Yenilebilir Kaynaklar ve Enerji Verimliliği Taahhüdü,**
- **Petrol ve Gazın Karbonsuzlaştırılması Sözleşmesi,**
- **Küresel Soğutma Taahhüdü,**
- **Kömür Sonrası Enerji İttifakı**
- **Nükleer Enerjinin Üç Katına Çıkarılması Bildirgesi,**
- **Uyum Fonu,**
- **Küresel Değerlendirme,**
- **İklim & Sağlık Bildirgesi,**
- **Küresel Uyum Hedefi.**

COP28: Öne Çıkanlar

Bir önceki bültenimizde Kayıp Zarar Fonu, Küresel Yenilebilir Kaynaklar ve Enerji Verimliliği Taahhüdü ve Petrol ve Gazın Karbonsuzlaştırılması Sözleşmesi'ne ait detaylara yer vermiştik. O tarihten sonrasında ise Konferansta öne çıkan bir dizi anlaşmaya daha varıldı.

Adaletli ve düzenli bir enerji dönüşümü başlığı altında **66** ülkenin imzacı olduğu **Küresel Soğutma Taahhüdü** COP28'de öne çıkan taahhütlerden birisi oldu. Buna göre imzacı ülkeler, 2022 yılına kıyasla **2050** yılına kadar tüm sektörlerdeki soğutmayla ilgili emisyonlarını **68%** oranında azaltma taahhüdünde bulundu.

COP28: Öne Çıkanlar

COP28'de 9 yeni ülkenin hükümetlerinin imzacı olduğu Kömür Sonrası Enerji İttifakı (Powering Past Coal Alliance, PPCA), bu yıl toplamda 60 imzacıya ulaşmış durumda. İttifakın amacı, kömürden üretilen enerji yerine temiz enerji kaynaklarına geçişin hızlandırılması.

Enerjiye ilişkin bir gelişme de nükleer tarafında yaşandı. ABD, İngiltere, Fransa, Japonya, Kanada gibi dünyanın en büyük ekonomilerinin de imzacı olarak yer aldığı Nükleer Enerji Kapasitesini Üç Katına Çıkarma Bildirgesi 20 ülke tarafından imzalandı. Bildirgenin amacı net sıfır hedefine ulaşmada önemli bir adım olarak görülen küresel nükleer enerji kapasitesinin 2050 yılına kadar üç katına çıkarılması için çalışmak ve finansal kuruluşları nükleer enerji projelerini finanse etmek için teşvik etmek.

COP28: Öne Çıkanlar

COP28'deki ana temalardan birisi olan iklim finansmanının düzeltilmesi konusu altında atılan önemli adımlardan bir tanesi Küresel İklim Finansmanı Çerçeve Bildirgesi oldu. İklim finansmanı için gerekli kaynakların çeşitlendirilmesi için adımlar atılması gereken bildiride ilk defa sermaye piyasası araçlarının da iklim finansmanı için önemli kaynaklar olduğu vurgulandı.

Bildirge çerçevesinde Yeşil İklim Fonu'nun yenilenmesi ve Uyum Fonuna önemli katkılar yapılması gerektiği belirtildi. Uyum Fonu geliştirmekte olan ülkelerin iklim değişikliğine dayanıklı hale getirilmesi ve adaptasyonu konusunda gerekli finansmanın sağlanması konusunda fon sağlamakta. COP28'de Uyum Fonu için gelişmiş ülkelerden USD 192 milyar tutarında yeni katkı toplandı.

Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları Yayınlandı

Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS)'ni yayınladı.

- **Aktif toplamı 500 Milyon TL**
- **Yıllık net satış hasılları 1 Milyar TL**
- **Çalışan sayısı 250 kişi**

Şartlarından **en az ikisinin** eşik değerlerini **en az art arda iki raporlama dönemi aşan kurum, kuruluşlar ve işletmeler** ile 6362 sayılı Kanun uyarınca **Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi şirketler** ve 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı **Bankacılık Kanunu uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun düzenleme ve denetimine tabi işletmeler** TSRS uygulamalarına tabi kılındı.

Öte yandan 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında faaliyet göstermekte olan sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ve Borsa İstanbul Piyasalarında faaliyet göstermesine izin verilen; yetkili müesseseler, kıymetli madenler aracı kurumları, kıymetli maden üretimi veya ticaretiyle iştigal eden şirketler de raporlama kapsamına alındı.

Standartlar 1 Ocak 2024 tarihinde veya sonrasında kapsayan hesap dönemlerinde uygulanacak. Raporlamanın yapıldığı ilk dönemde işletmelerin karşılaştırılmalı bilgileri sunması zorunlu olmazken ilk iki yıllık raporlamada Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının sunulması da zorunlu olmayacak.

Aralık 2023'te Bankalar ve Özel Sektör Yeşil Borçlandı.

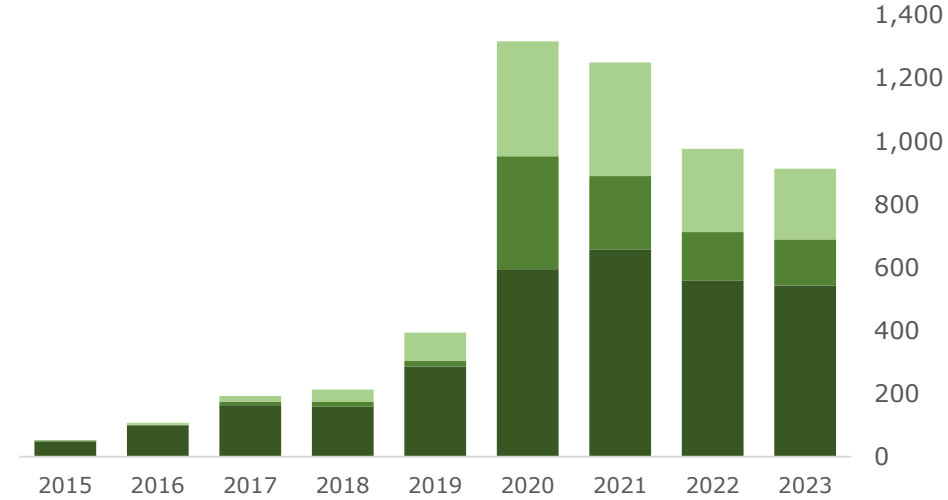
2023 yılının son dönemlerinde bankaların elde ettiği sürdürülebilir finansmana Aralık 2023'te yenileri eklendi. İş Bankası iki farklı kaynaktan USD 136 milyon yeşil kredi alırken yurt içi piyasalarda TRY 500 milyon tutarında yeşil tahvil ihracında bulundu. TSKB ise USD 200 milyon tutarında yeşil kredi elde etti.

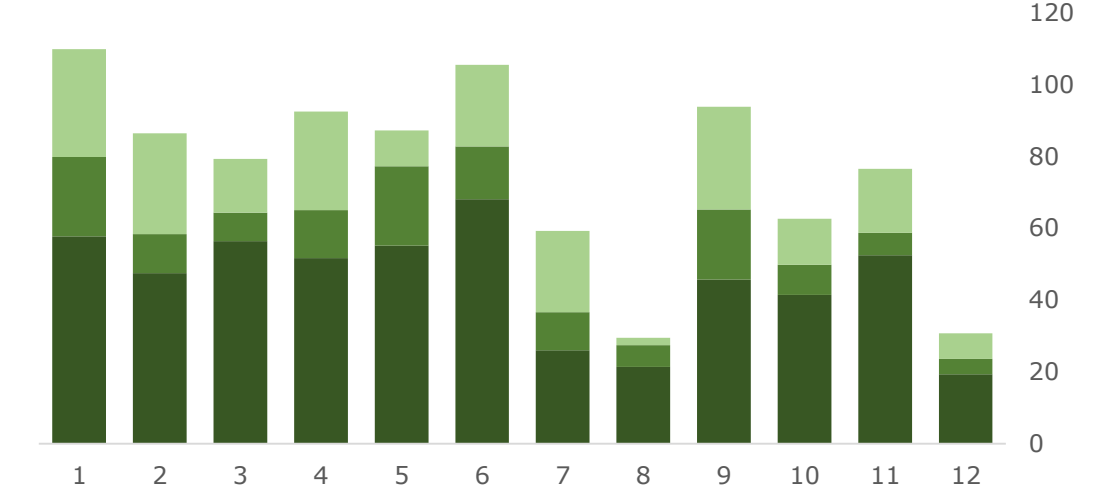
Geçen ayki bültenimizde değindiğimiz İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB)'nin yeşil tahvil ihracı da Aralık 2023 içerisinde gerçekleşti. İBB 10.5% kupon oranına sahip yeşil tahviller USD 715 tutarında borçlandı. Özel sektör tarafında ise Sanko Holding Uluslararası Finans Kurumu (IFC), deprem bölgesinde istihdamın ve toparlanmanın hızlandırılmasında kullanılacak olan USD 150 milyon tutarında kredi sağladı.

Sürdürülebilir Tahvil Piyasası

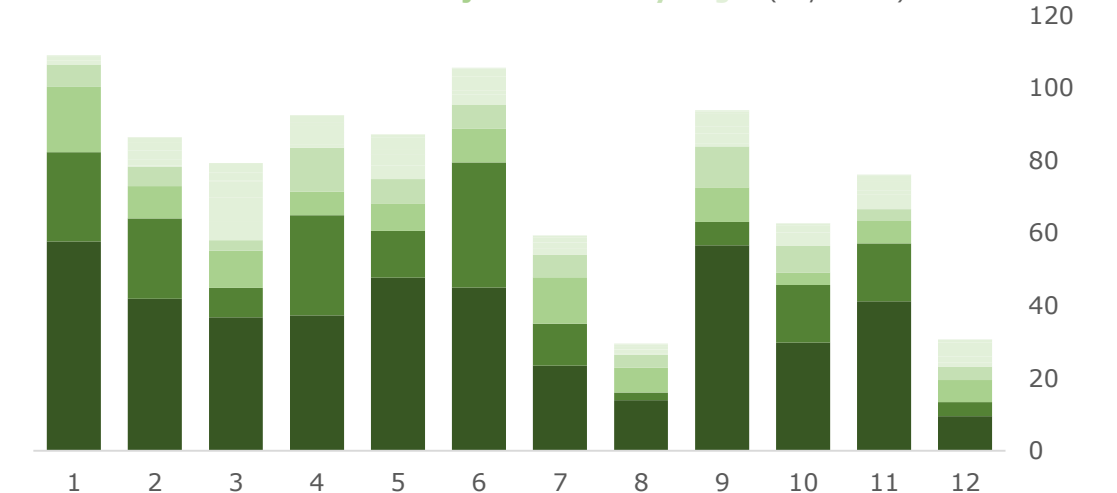
Sürdürülebilir Tahvil İhraçları
Yeşil Sosyal Sürdürülebilirlik (Milyar USD)

2023 Yılı Aylık Sürdürülebilir Tahvil İhraçları
Yeşil Sosyal Sürdürülebilirlik (Milyar USD)

2023 Yılı Aylık Sürdürülebilir Tahvil İhracının Sektörel Dağılımı
Finans Resmi Kurumlar Teknoloji İmalat Sanayi Diğer (Milyar USD)

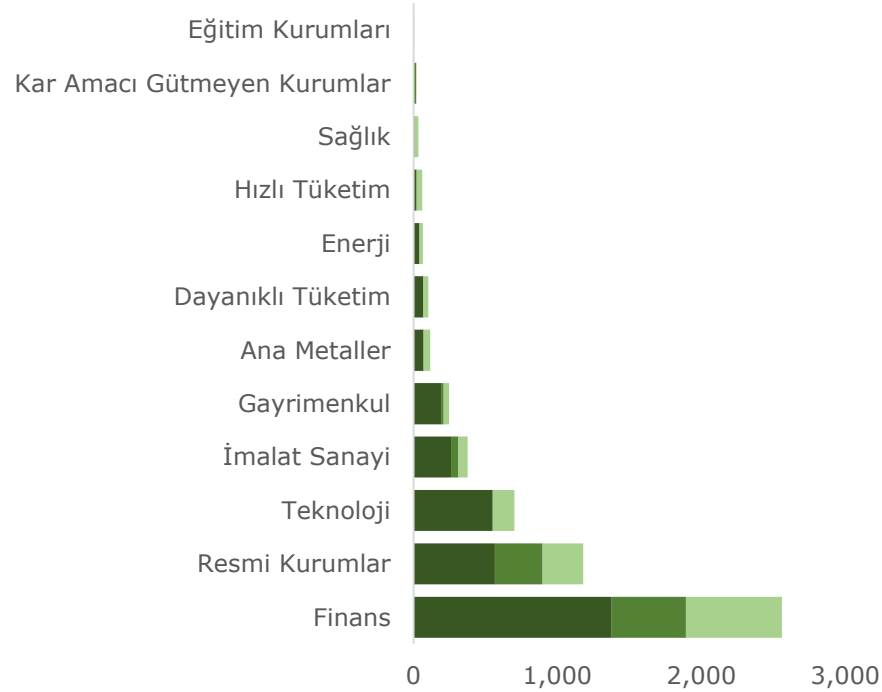

Kaynak: JCR-ER, Refinitiv

Sürdürülebilir Tahvil Piyasası

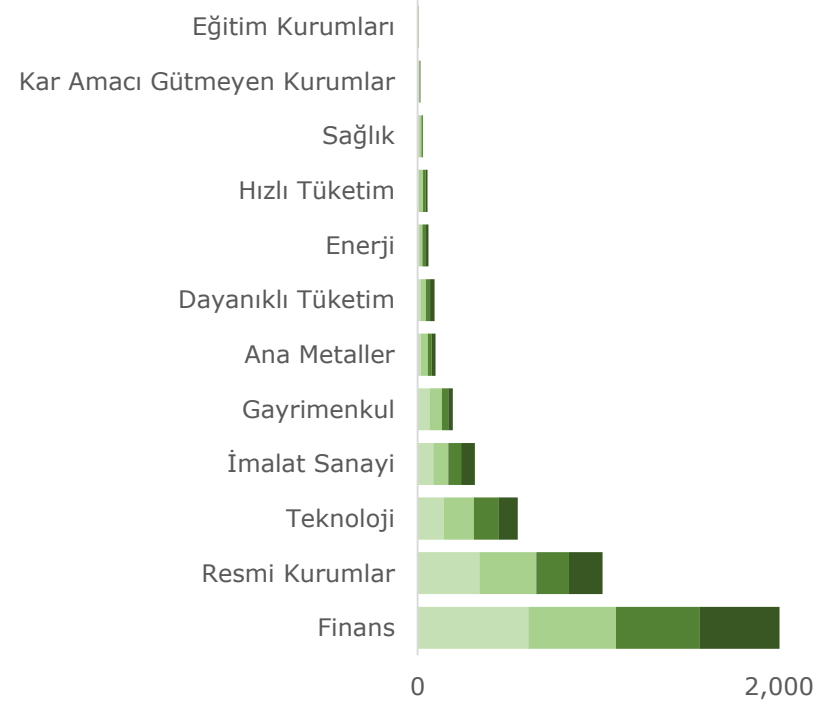
2006-2023 Dönemi Sürdürülebilir Tahvil İhracı Sektör-Tahvil Dağılımı

Yeşil Sosyal Sürdürülebilirlik (Milyar USD)

2020-2023 Dönemi Sürdürülebilir Tahvil İhracı Sektör-Yıl Dağılımı

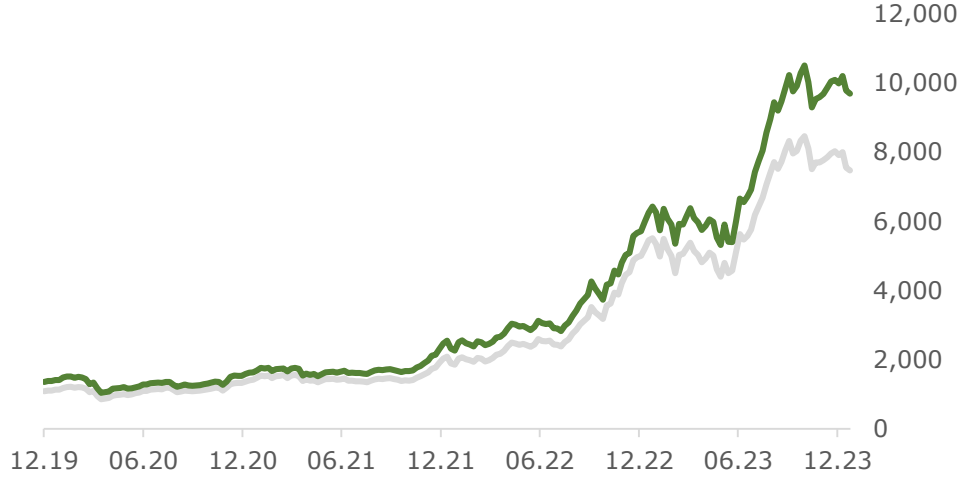
2023 2022 2021 2020 (Milyar USD)

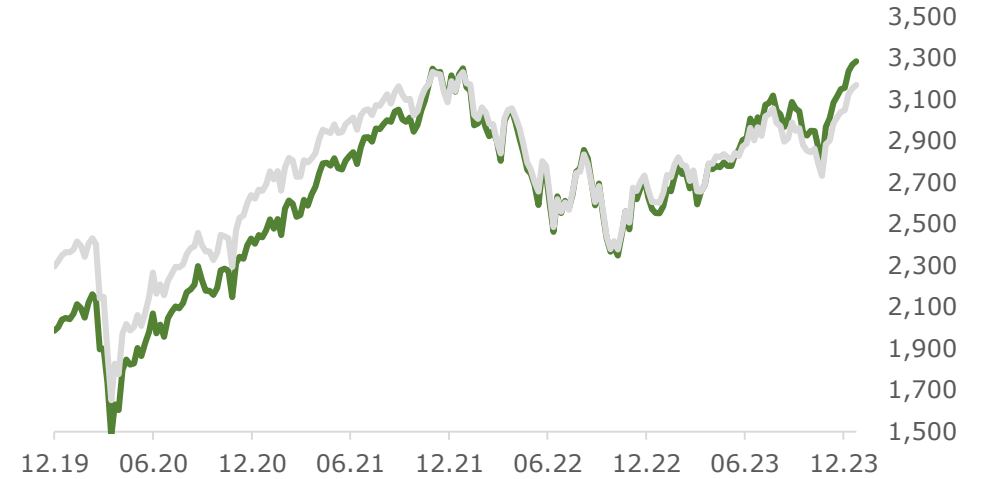
Kaynak: JCR-ER, Refinitiv

Sürdürülebilirlik Endeksleri

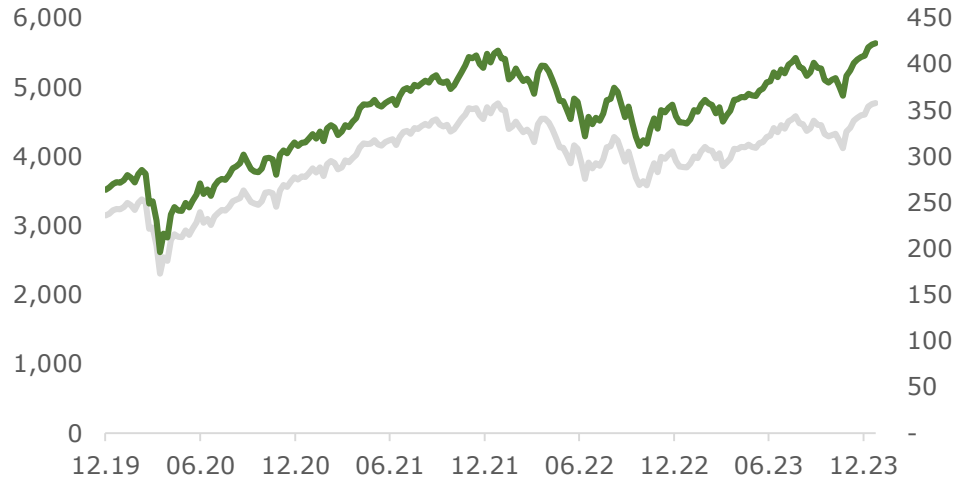
BIST Sürdürülebilirlik Endeksi
BIST100

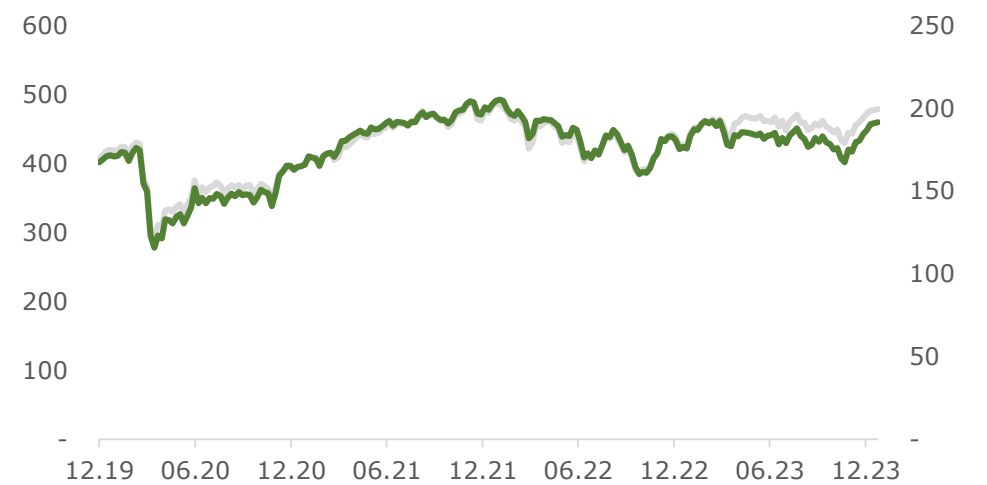
KLD400 Sosyal Endeksi
MSCI Global Endeks

SP500 Sürdürülebilirlik Endeksi (Sağ Eksen)
SP500 Endeksi (Sol Eksen)

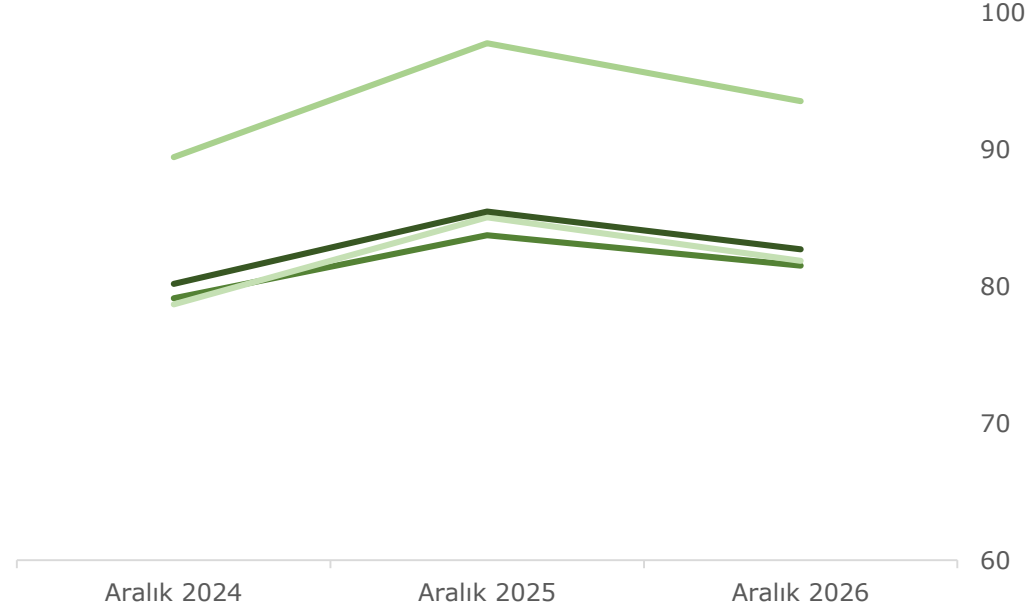

Stoxx Global ESG Liderleri Endeksi (Sağ Eksen)
STOXX600 Endeksi (Sol Eksen)

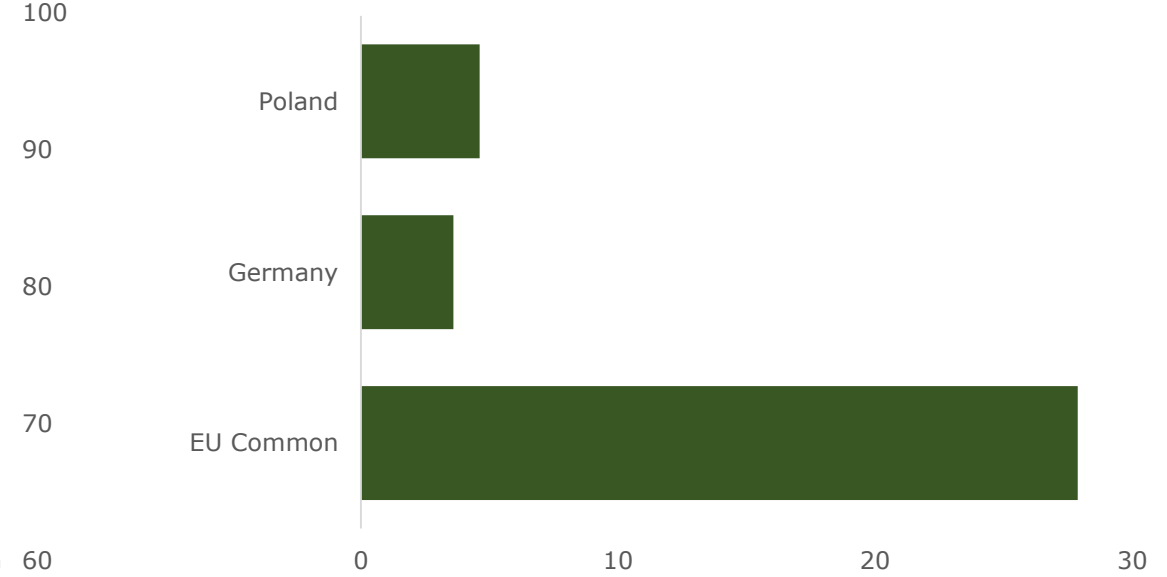

Karbon Piyasası

Karbon sertifika fiyatları 80 USD/t seviyesinin üzerinde.
29 Aralık 2023 22 Aralık 2023 22 Kasım 2023 22 Temmuz 2023

Önümüzdeki 1 ay içinde ihale edilecek olan karbon sertifikası miktarı 36 milyon ton düzeyinde.
İhale Edilecek Karbon Sertifikası (Ton/EUR)

Kaynak: JCR-ER, Refinitiv

Ekonomik ve Analitik Araştırmalar

JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő.

Maslak Mah.
Tařyoncası Sok.
No:1/F F2 Blok Kat:2
34485 Sarıyer/İstanbul
Türkiye

info@jcrer.com.tr
Tel +90 212 352 56 73-74
Faks +90 212 352 56 75

www.jcrer.com.tr

JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő. tarafından hazırlanan rapor, kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgilerin kullanımıyla hazırlanmıştır ve yalnızca bilgilendirme amacı taşımaktadır. Rapor, herhangi bir finansal enstrümanın alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlamak için hazırlanmamıştır ve bu şekilde yorumlanmamalıdır. Rapor, JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu hazırlayan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmelerini yansıtmaktadır. JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő., bu raporda yer alan bilgilerin doğruluğunu garanti etmemekte olup, bu rapor ve içinde yer alan bilgilerde değişiklik yapma hakkını saklı tutmaktadır. JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő., bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan sorumlu değildir. Bu rapor üzerinde JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő.'nin telif hakkı bulunmaktadır ve JCR Avrasya Derecelendirme A.Ő.'nin yazılı izni olmadan herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm hakları saklıdır.